Democratisch beslissen over ideale schoolplein

Bij de inrichting van een schoolplein komt veel kijken. Hoe wil je dat de kinderen spelen? Met welke groepen houd je rekening? En wie mag meepraten over de inrichting? Een schooldirecteur en een deskundige vertellen over hun ideale plein.

Tekst: Mirjam Janssen

Het lijkt eenvoudig: de directeur van een basisschool bestelt uit een folder een groot klim- en klauterapparaat, laat er een paar rubberen matten onder leggen en klaar is het nieuwe schoolplein. Maar zo gaat het bijna nooit meer, zegt Steven Overmaat van Ovaal Speelconcepten uit Holten. Steeds meer scholen overleggen eerst uitvoerig over de inrichting van een nieuw schoolplein. ‘Je moet met verschillende factoren rekening houden’, legt Overmaat uit. ‘Een grote groep kinderen observeert, maar doet niet actief mee op het schoolplein. En de kinderen die wel gebruikmaken van het klim- en klautertoestel doen dat niet de hele tijd. Ze willen ook met andere dingen spelen en zelf hun spel vormgeven. Kinderen moeten natuurlijk kunnen spelen.’

Ook moeten kinderen van alle leeftijden aan hun trekken kunnen komen op het schoolplein. Het beste is het om voor iedere leeftijdsgroep eigen plekken in te richten. De jongsten spelen graag met zand, maar houden ook van speelhuisjes voor hun rollenspel. De middenbouwers zijn de grootste klimmers en klauteraars. In de bovenbouw begint de eerste spanning tussen jongens en meisjes te ontstaan, het gaat draaien om zien en gezien worden. ‘Je moet dan zorgen dat de meiden de gelegenheid hebben zich af te zonderen en dat de sportievelingen een eigen plek hebben om hun gang te gaan.’

Favorieten Alle speelvoorzieningen die tegenwoordig worden geleverd, zijn in principe veilig. Maar dat neemt niet weg dat er wel eens een ongelukje gebeurt. Dat valt nooit helemaal te voorkomen, meent Overmaat. ‘En dat moet je ook niet willen. Kinderen moeten risico’s leren inschatten.’

Als je kinderen en volwassenen vraagt naar hun ideale schoolplein krijg je volgens Overmaat andere antwoorden. Volwassenen willen graag dat de kinderen ‘natuurlijk spelen’ met zand en tussen groen. De kinderen noemen trampolines, een skatebaan, schommels en een kabelbaan als favoriete speeltoestellen. Dat betekent dus overleg. ‘Je moet kinderen op weg helpen. Ze gaan vaak alleen uit van wat ze kennen.’ Om inzicht te krijgen in de wensen van kinderen, liet Overmaat eens groepjes met digitale camera’s hun favoriete speelplekken in de buurt filmen. Later legden de verschillende groepen aan elkaar uit waarom ze voor die plekken hadden gekozen. Zo kregen de kinderen beter zicht op hun eigen wensen.

Ecotrend Er zijn allerlei manieren om schoolpleinen gevarieerd in te richten. Bijvoorbeeld met ‘zitlabyrinten’ waarop kinderen kunnen spelen, maar waar ook een hele klas op kan plaatsnemen om naar een verhaal te luisteren. Het schoolplein is ook op te fleuren met muziekelementen van kunststof en grenen.

Daarnaast signaleert Overmaat een ‘ecotrend’: speelmaterialen van natuurlijk ogend hout, composteerhuisjes of een formicarium waar de kinderen kunnen zien hoe mieren hun gangenstelsels bouwen.

OBS De Springschans in Heiloo is bezig twee pleinen te ontwikkelen, waar de kinderen op een natuurlijke manier kunnen spelen, zo vertelt directeur Francis Schuer. ‘We hebben twee locaties, op beide plekken komt een nieuw schoolplein. Bij een gerenoveerd gebouw wordt het plein opnieuw aangelegd. Het nieuwe, duurzame gebouw krijgt een bijpassend plein.’

De Springschans verkeert in de comfortabele situatie dat beide locaties veel ruimte hebben. Vooral de omgeving rondom het nieuwe gebouw heeft daardoor veel mogelijkheden. Zo legt Natuurmonumenten er een natuurpad aan met een paddenpoel, een insectenhotel en struiken die vogels en insecten trekken. De kinderen kunnen er opdrachten voor school uitvoeren, maar als het plein klaar is ook spelen en hutten van wilgentakken bouwen of tenten opzetten.

Duurzaam schoolplein Een ouder zag op vakantie in Noorwegen een duurzaam en goedkoop schoolplein: de toestellen zijn gemaakt van boomstammen en oude autobanden. Dat bleek goed aan te sluiten bij de financiën en de wensen van De Springschans.

‘Geen schreeuwerige kleuren, het is geen speeltuin’

De kinderen kunnen er op allerlei manieren in en mee spelen. ‘We verdelen de speelruimte in drie zones’, vertelt Schuer. ‘Een rustige met een boombank en een zandbak, en bij de ingang een chillplek voor de oudere kinderen. Daarnaast is er een actieve zone waar de kinderen met fietsen, karren en hoepels aan de gang kunnen. Naast de school is nog een plein waar kan worden gevoetbald. De afscheiding van het plein is op natuurlijke wijze aangelegd. We hebben geen hekken geplaatst, maar fietsenrekken met ligusterhagen eromheen. Op ons plein vind je geen schreeuwerige kleuren, het is geen speeltuin.’

De inrichting van het plein komt tot stand in overleg met ouders en kinderen. ‘De kinderen hebben zelf 3D-toestellen bedacht van rietjes. Daaruit blijkt dat ze willen klimmen, balanceren, rennen, met een bal spelen en zich verstoppen.’ Dit past ook in de visie van De Springschans op buitenspelen. ‘De leerkrachten doen bij ons vaak mee met het spel. We willen dat kinderen buiten ook echt kunnen bewegen, zich kunnen ontladen en opladen en hun sociale competenties kunnen oefenen.’

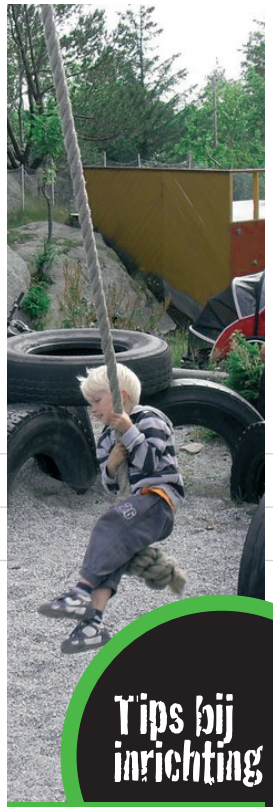

Tips bij inrichting

* Zorg dat voor elke leeftijdsgroep iets te doen is
* Verdeel het plein in zones
* Houd er rekening mee dat er altijd een groep is die wil toekijken
* Overleg van tevoren met leerkrachten, leerlingen en ouders
* Ontwikkel een visie op buitenspelen en pas je plein daarop aan

Meer informatie op www.prima-online.nl/magazines